

KANTAR

Burgeronderzoek naar draagvlak en participatie provinciebeleid

Provincie Noord-Brabant

Manuel Kaal en Bart Koenen

244408673

4 December 2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Management summary	7
3	Kennis Provincietaken	9
4	Belang, vertrouwen en betrokkenheid	13
5	Cases: voorbeelden uit de praktijk	25
6	Bijlage: onderzoeksverantwoording	29

1 Inleiding

Inleiding

Betrokkenheid en participatie stimuleren

De provincie Noord-Brabant vindt het belangrijk dat haar burgers betrokken zijn bij de besluitvorming die op provinciaal niveau plaats vindt. Naast betrokkenheid streeft de provincie Noord-Brabant er naar dat meer burgers participeren in de provinciale politiek, dit laatste vooral door proactief te weten wat er speelt zodat burgers actief hun belangen kunnen laten gelden.

Draagvlak vergroten

Naast het stimuleren van betrokkenheid en participatie is het opzoeken van draagvlak voor beleid. Kennis van het beleid speelt hierin een belangrijke rol. Immers: een burger kan geen opvatting voor beleid ontwikkelen (of ergens in participeren) als men niet op de hoogte is van het beleid. Draagvlak hoeft, anders dan participatie, niet een actieve vorm aan te nemen.

Vormen van draagvlak

Er zijn verschillende vormen voor het organiseren van draagvlak, die passen bij verschillende typen burgers. Zo wil de ene burger graag alleen passief op de hoogte gehouden worden, door middel van een brief, terwijl een andere burger liever een georganiseerde inspraakavond bezoekt. Participeren gaat over het actief deelnemen in het besluitvormingsproces en vergt dus een actievere houding van de burger dan dat draagvlak dat vereist.

Niet alle burgers willen deelnemen

De mate van activatie van de burger hangt te allen tijde af van het onderwerp waar de provincie Noord-Brabant draagvlak voor vereist. Zo vindt de ene burger het ene onderwerp zeer belangrijk, en is men bereid zich daarvoor in te zetten, en geldt dat voor een andere burger weer voor een ander onderwerp. Desalniettemin weten we uit onderzoek dat een groot deel van de bevolking niet bereid is deel te nemen aan het politieke besluitvormingsproces. Dit dient bij dit onderzoek naar betrokkenheid, participatie en draagvlak in acht te worden genomen.

Opzet onderzoek

Om (de potentie aan) betrokkenheid, participatie en draagvlak in kaart te kunnen brengen, heeft Kantar een inventarisatie onderzoek gehouden onder 2.078 Noord-Brabantse burgers, representatief op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte huishouden en subregio. Het onderzoek is online uitgevoerd in het panel TNS Nipobase, een panel waarin ruim 120.000 Nederlandse burgers zijn vertegenwoordigd.

Opbouw rapportage

Het onderzoek bestaat uit vier hoofdstukken waarin achtereenvolgens wordt ingegaan op de onderwerpen kennis van de provinciale taken, het belang dat men aan deze taken hecht, het vertrouwen in de manier van besturen en betrokkenheid. Het rapport wordt afgesloten met een uitgebreide onderzoeksverantwoording.

Leeswijzer

Leeswijzer: significante verschillen

Bij het lezen van het rapport zijn enkele belangrijke begrippen van belang. In het rapport wordt gekeken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen en naar regionale verschillen binnen de provincie. Echter wordt *alleen* over verschillen gesproken als het om significante verschillen gaat. Een significant verschil betekent dat het verschil groter is dan door het toeval verklaard kan worden. Dit zijn dus verschillen die relevant zijn om te rapporteren. Het kan zijn dat er in het rapport geringe verschillen niet worden gerapporteerd, omdat deze niet significant en dus toevallig zouden kunnen zijn.

Meervoudige en enkelvoudige vragen

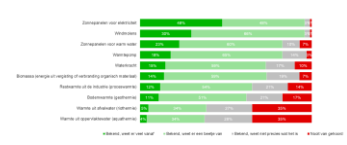
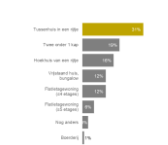
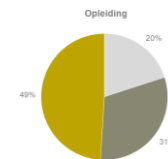
Ook kan het zijn dat bij enkelvoudige vragen de percentages niet helemaal optellen tot 100%. Soms kunnen antwoorden optellen tot 99% of tot 101%. Het betreft hier afrondingsverschillen die in deze rapportage niet zijn gecorrigeerd. Bij vragen waarbij meer antwoorden mogelijk zijn, tellen de antwoorden logischerwijze op tot meer dan 100%.

Doorvragen

De meeste vragen zijn aan alle deelnemers aan het onderzoek gevraagd (n=1.078). Als het een doorvraag aan een specifiek gedeelte van de deelnemers betreft, staat het aantal respondenten bij de grafiek vermeld.

Uitleg soorten grafieken

In het onderzoek is gebruik gemaakt van drie soorten grafieken: cirkeldiagrammen, staafdiagrammen en samengestelde staafdiagrammen. Hieronder staat een beknopte uitleg.

Cirkeldiagram: met dit diagram wordt in beeld gebracht wat de verhouding of samenstelling van een bepaald resultaat is op een totaal van 100%.

Staafdiagram: een staafdiagram bestaat uit meerdere staven of balken waarmee absolute scores of percentages in beeld worden gebracht of met elkaar worden vergeleken.

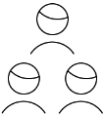
Samengesteld staafdiagram: in dit type diagram worden verhoudingsresultaten in beeld gebracht met meerdere, samengestelde staven of balken die allemaal optellen tot 100% en daarmee verhoudingen laten zien die onderling gemakkelijk met elkaar kunnen worden vergeleken.

Onderzoeksspecificaties

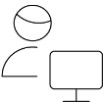
Doelgroep

Burgers van de Provincie Noord-Brabant van 18 jaar of ouder, representatief op geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte huishouden en regio (Midden-Brabant, Noordoost Brabant, West-Brabant en Zuidoost-Brabant).*

Steekproefbron

De steekproefbron is getrokken in TNS NIPObase, een online onderzoekspanel met daarin ruim 120.000 Nederlanders die beschikbaar zijn om aan onderzoek deel te nemen.

Respons

Bruto zijn n=2.619 respondenten uitgenodigd. Uiteindelijk hebben n=2.078 respondenten deelgenomen (respons 79%).

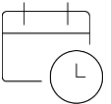
Online methode

Voor dit onderzoek is gebruikt gemaakt van een online vragenlijst (CAWI: computer assisted web interviewing). Respondenten ontvingen een e-mail met daarin informatie over het onderzoek en een link naar de online vragenlijst.

Vragenlijst

De vragenlijst is opgesteld door Kantar in samenspraak met de Provincie Noord-Brabant. De gemiddelde invulduur bedroeg 10 minuten.

Veldwerkperiode

Het veldwerk heeft gelopen van 26 november tot en met 2 december 2020. Na afloop van het veldwerking zijn de resultaten herwogen op alle eerder genoemde representativiteitskenmerken.

* Een uitgebreide onderzoeksverantwoording is als bijlage aan het rapport toegevoegd.

2 Management summary

Management summary

De bekendheid met de provincietaken verschilt per taak, regio en leeftijd

Betere kennis van provinciale taken kunnen leiden tot een breder draagvlak en een grotere betrokkenheid bij provinciebeleid. In Noord-Brabant zijn er redelijk grote verschillen in de mate waarin burgers (al dan niet goed) op de hoogte zijn van de provincietaken. Zo is meer dan de helft van de burgers goed of redelijk goed op de hoogte met provincietaken op het gebied van milieu, regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer (OV) en energie en klimaat. Van taken op het gebied van culturele infrastructuur, vitaal platteland en natuur en de kwaliteit van het openbaar bestuur is een minder grote groep burgers goed op de hoogte. Hierbij zijn er redelijk grote verschillen tussen de verschillende regio's en leeftijdsgroepen. Zo is het kennisniveau in de regio West-Brabant kleiner dan in de andere regio's. Naar leeftijd geldt dat het kennisniveau onder jonge burgers geringer is dan onder ouderen.

Bekende provincietaken vindt men vaak ook belangrijker

Er is een positief verband tussen de kennis die men over bepaalde provincietaken heeft en het belang dat men aan deze taken hecht. Gekeken naar de top-3 van belangrijkste provincietaken worden bereikbaarheid en OV en het milieu belangrijk gevonden (respectievelijk de nummer 1 en 3 uit de top-3). Naast deze twee taken wordt ook een groot belang gehecht aan provincietaken op het gebied van de regionale economie. Overigens zien we ook hier verschillen naar regio en leeftijd. Zo wordt in de regio Midden-Brabant bovengemiddeld veel belang toegekend aan taken op het gebied van bereikbaarheid en OV, een onderwerp waar ook door jonge burgers bovengemiddeld veel belang aan wordt gehecht.

Kritisch op de manier van besturen en een gering gevoel van betrokkenheid

Op de vraag of burgers vertrouwen hebben in de manier waarop de provincie wordt bestuurd, neemt de helft een kritische houding aan door aan te geven dat ze hier 'niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen' in hebben. Een kwart geeft aan (heel) veel vertrouwen te hebben in de manier van besturen, terwijl één op de tien aangeeft hier (heel) weinig vertrouwen in te hebben. De vraag of burgers zich voldoende betrokken voelen laat een redelijk eenduidig beeld zien: ruim zes op de tien geven aan zich slechts in geringe of zeer geringe mate betrokken te voelen. De helft geeft in dit kader aan te vinden dat burgers meer invloed zouden moeten kunnen uitoefenen op het beleid van de provincie. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, milieu en bereikbaarheid en OV en regionale economie worden het vaakst genoemd als taken waarop men graag meer invloed zou willen.

Betrokkenheid vergroten door betere informatie, online panels (en inspraakavonden)

Op de vraag op welke praktische manier de provincie de betrokkenheid het beste kan vergroten, geven burgers het vaakst aan goed geïnformeerd te willen worden via websites, nieuwsbrieven en/of sociale media (dit vergroot de passieve betrokkenheid). Ook een online panel waar burgers hun mening kunnen geven wordt relatief vaak genoemd (dit vergroot de actieve betrokkenheid). Alle voorgelegde manieren om betrokkenheid te vergroten zijn ook in specifieke cases voorgelegd. Ook dan blijkt de voorkeur voor goede informatie en online panels groot. Echter uit de cases blijkt dat er – afhankelijk van het onderwerp – ook relatief grote voorkeur is voor inspraakavonden. Uit de voorgelegde cases blijkt bovendien dat de mate waarin de provincie in staat is om burgers bij een bepaald beleidsterrein te betrekken sterk afhangt van de complexiteit van de materie en de nabijheid van een project.

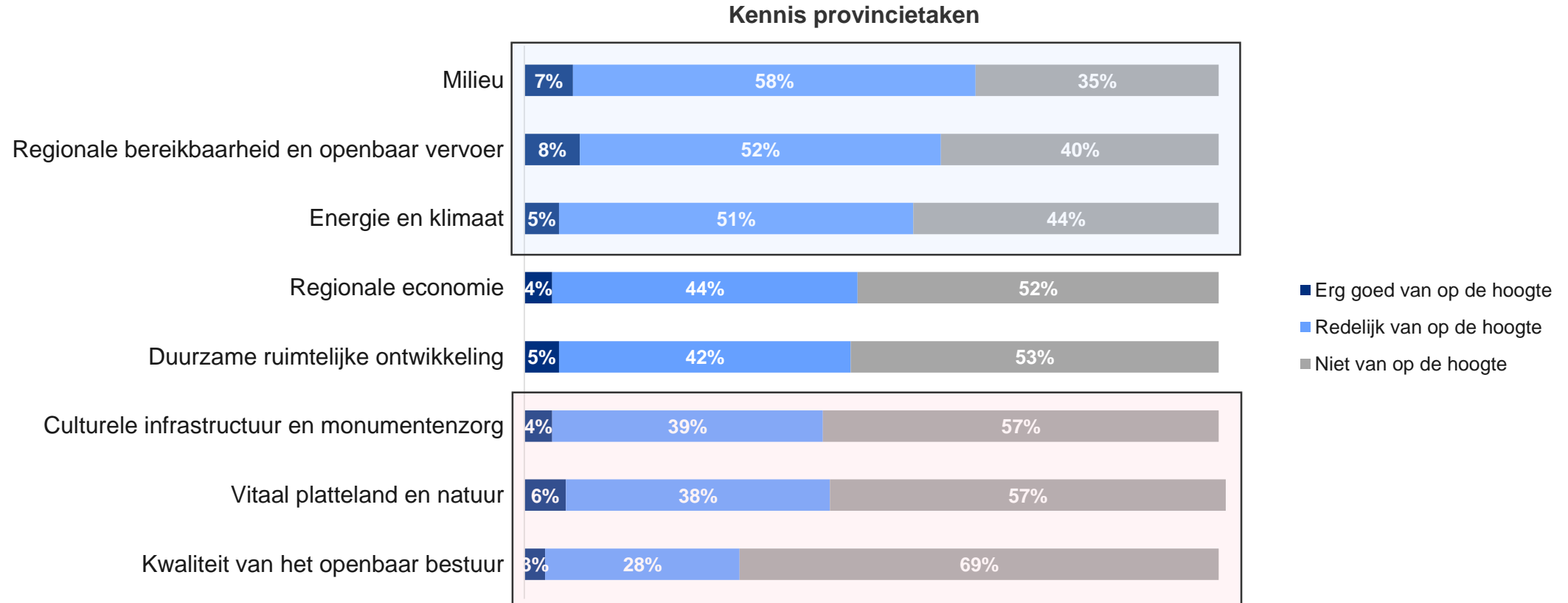
3

Kennis Provincietaken

De (on)bekendheid met de provincietaken verschilt per taak

Betere kennis van provinciale taken kunnen leiden tot een breder draagvlak en een grotere betrokkenheid. De helft of meer van de burgers van de provincie Noord-Brabant is goed of redelijk goed op de hoogte van de provincietaken op het gebied van milieu, regionale bereikbaarheid & openbaar vervoer en energie & klimaat. Van de provincietaken kwaliteit van het openbaar bestuur, vitaal platteland & natuur en culturele infrastructuur zijn veel burgers niet op de hoogte. Er zijn naar leeftijd en regio veel (significante) verschillen in kennis. Deze verschillen zijn op de volgende slides weergegeven.

Vraag: Hieronder vindt u een lijstje met alle taken waar een provincie zich mee bezig houdt. Van welke van de onderstaande provincietaken was u, voordat u dit las, op de hoogte? Basis: alle respondenten: n=2.078

De bekendheid met de provincietaken verschilt sterk per regio

In de onderstaande tabel zijn de significante verschillen tussen de verschillende regio's weergegeven (ten opzichte van het totaalpercentage). Te zien is dat het kennisniveau van veel provinciale taken in de regio West-Brabant kleiner is dan in de andere regio's. In Midden-Brabant zien we een omgekeerd patroon. Zo zijn inwoners van deze regio bovengemiddeld vaak goed op de hoogte van taken op het gebied van milieu, energie en klimaat en regionale bereikbaarheid en OV.

Kennis provincietaken per regio

Taak	Totaal (n=2.078)	West-Brabant (n=357)	Midden-Brabant (n=469)	Noordoost-Brabant (n=640)	Zuidoost-Brabant (n=610)
▪ Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	47%	42%	50%	50%	48%
▪ Milieu	65%	61%	71%	62%	65%
▪ Energie en klimaat	56%	49%	64%	44%	61%
▪ Vitaal platteland en natuur	44%	39%	48%	44%	44%
▪ Regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer	60%	53%	68%	61%	61%
▪ Regionale economie	48%	41%	48%	48%	52%
▪ Culturele infrastructuur en monumentenzorg	43%	42%	43%	46%	41%
▪ Kwaliteit van het openbaar bestuur	31%	27%	35%	33%	31%

■ = significant minder ■ = significant meer

Vraag: Hieronder vindt u een lijstje met alle taken waar een provincie zich mee bezig houdt. Van welke van de onderstaande provincietaken was u, voordat u dit las, op de hoogte? Basis: alle respondenten: n=2.078

De bekendheid met de provincietaken verschilt sterk per leeftijdsgroep

In de onderstaande tabel zijn de significante verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen weergegeven (ten opzichte van het totaalpercentage). Te zien is dat het kennisniveau van veel provinciale taken kleiner is onder jonge burgers (18 tot en met 34 jaar), terwijl het kennisniveau onder de oudste groep burgers (70 jaar en ouder) op veel taken juist groter is dan gemiddeld.

Kennis provincietaken per leeftijdsgroep

Taak	Totaal (n=2.078)	18 – 34 jaar (n=529)	35 – 54 jaar (n=697)	55 – 69 jaar (n=568)	70 – plus (n=282)
▪ Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	47%	44%	53%	42%	50%
▪ Milieu	65%	60%	63%	68%	69%
▪ Energie en klimaat	56%	52%	54%	59%	67%
▪ Vitaal platteland en natuur	44%	35%	45%	45%	53%
▪ Regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer	60%	58%	62%	56%	67%
▪ Regionale economie	48%	45%	52%	47%	43%
▪ Culturele infrastructuur en monumentenzorg	43%	38%	45%	43%	46%
▪ Kwaliteit van het openbaar bestuur	31%	25%	31%	30%	43%

■ = significant minder ■ = significant meer

Vraag: Hieronder vindt u een lijstje met alle taken waar een provincie zich mee bezig houdt. Van welke van de onderstaande provincietaken was u, voordat u dit las, op de hoogte? Basis: alle respondenten: n=2.078

4

Belang, vertrouwen en betrokkenheid

Uitleg over provincietaken in de vragenlijst

In de vragenlijst is vervolgens meer uitleg gegeven over de taken van de provincie en de invulling daarvan. Doel van de uitleg is dat respondenten de vervolgvragen over de provincietaken beter kunnen beantwoorden.

Een aantal taken van de provincies is wettelijk vastgelegd. Daarnaast kunnen provincies ook zelf tot activiteiten besluiten. Zo zijn er enkele provincies die ook projecten financieren op het gebied van sociaal beleid. Hieronder leest u iets meer over de wettelijke taken en eigen activiteiten die alle provincies met elkaar gemeen hebben.

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling

De provincie bepaalt hoe onze omgeving is ingericht. Zijn er voldoende woningen, kan een bedrijventerrein verder uitbreiden en krijgt de natuur wel voldoende ruimte? De provincie weegt deze belangen af en maakt vervolgens keuzes.

Milieu

Naast de inrichting van de omgeving zorgt de provincie er ook voor dat die omgeving veilig en schoon is, naast beleid en projecten ook via vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zo werkt zij samen met onder meer gemeenten en waterschappen aan schoon water en een schone lucht en bodem en houdt de provincie toezicht op de productie en het transport van gevaarlijke stoffen.

Energie en klimaat

Veel provincies hebben klimaat- en energiebeleid. De provincie stimuleert en ondersteunt gemeenten, bedrijven, woningbouwverenigingen en lokale energiecoöperaties bij maatregelen gericht op energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking (zoals windmolens, zonne-energie en warmte uit de bodem).

Vitaal platteland en natuur

Provincies zijn verantwoordelijk voor de inrichting van het landelijk gebied. Provincies realiseren een nationaal netwerk van natuurgebieden en zijn verantwoordelijk voor het beheer daarvan. Ook versterken zij recreatiemogelijkheden, leefbaarheid en landbouw.

Vitaal platteland en natuur

Provincies zijn verantwoordelijk voor de inrichting van het landelijk gebied. Provincies realiseren een nationaal netwerk van natuurgebieden en zijn verantwoordelijk voor het beheer daarvan. Ook versterken zij recreatiemogelijkheden, leefbaarheid en landbouw.

Regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer

Veruit de meeste dagelijkse verplaatsingen vinden plaats binnen de regio. Een goede regionale bereikbaarheid is daarmee een belangrijke taak voor de provincies. Provincies zijn verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen (N-wegen) en hoofdfietsroutes. Daarnaast is de provincie verantwoordelijk voor het regionale bus- en tramvervoer.

Regionale economie

De provincie zet zich in voor een sterke regionale economie omwille van werkgelegenheid. Om dit te bereiken investeert de provincie in een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven en werknemers en stimuleert zij samenwerking van bedrijven en onderwijs- en onderzoeksinstituten ten behoeve van kennisontwikkeling en innovatie.

Culturele infrastructuur en monumentenzorg

Kunst, cultuur en geschiedenis vinden we overal om ons heen. De provincie versterkt de culturele infrastructuur op het gebied van bijvoorbeeld cultuureducatie, bibliotheken, festivals en overige culturele voorzieningen. Ook richt de provincie zich op behoud, ontwikkeling en herbestemming van het cultureel erfgoed en monumenten.

Kwaliteit van het openbaar bestuur

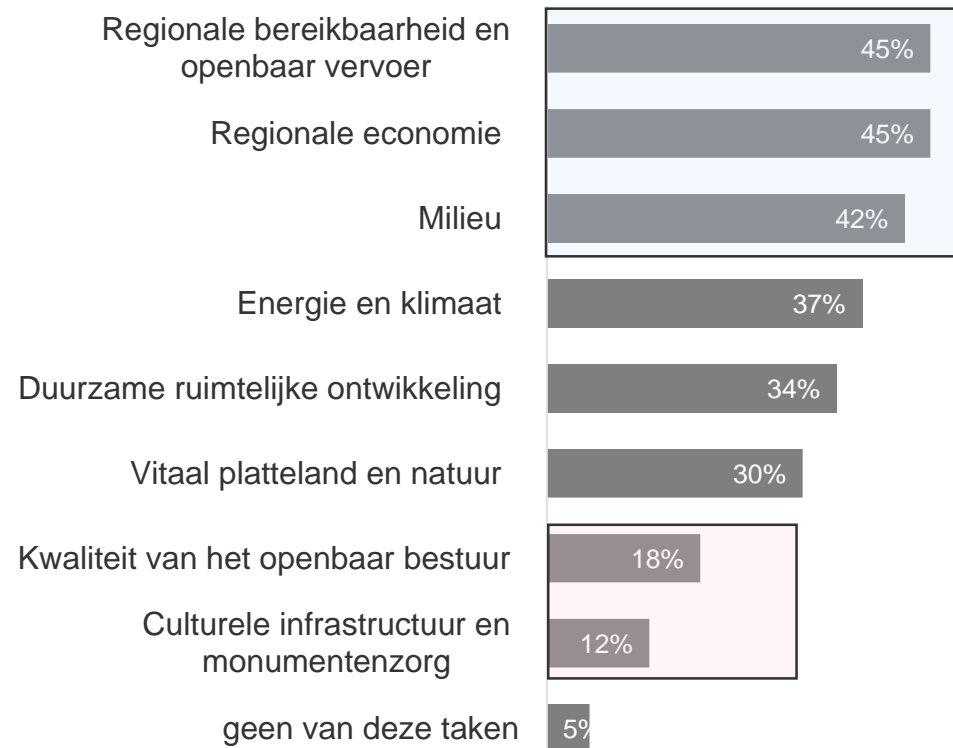
De provincie zorgt voor een goed openbaar bestuur op lokaal niveau. Provincies zijn op meerdere terreinen toezichthouder op de gemeenten, waaronder de gemeentefinanciën. De commissaris van de Koning ondersteunt het goed functioneren van burgemeesters en gedeputeerde staten hebben een rol in het oplossen van geschillen tussen gemeenten. Daarnaast werkt zij samen met andere partijen in het tegengaan van ondermijning en het borgen van de veiligheid van woon- en werkomgevingen.

Taken op het gebied van bereikbaarheid & OV, economie en milieu worden het vaakst belangrijk gevonden

Er is overigens niet één provincietaak bij die *veel vaker* belangrijk wordt gevonden dan andere taken. De verschillen in belang zijn klein, dit wijst erop dat burgers van de provincie Noord-Brabant een relatief groot belang hechten aan de meeste provinciale taken. Er zijn twee uitzonderingen: de kwaliteit van het openbaar bestuur en de zorg voor de culturele infrastructuur worden door een relatief klein groep belangrijk gevonden (respectievelijk 18% en 12%).

Belang provincietaaken

Vraag: Welke van de onderstaande taken van de provincie vindt u het belangrijkste? Maximaal drie antwoorden mogelijk Basis: alle respondenten: n=2.078

Er zijn enkele regionale verschillen in het belang dat men aan de provincietaken hecht

Er zijn enkele regionale verschillen als het gaat om het belang dat burgers aan provincietaken hechten. Zo wordt in de regio Midden-Brabant bovengemiddeld vaak belang gehecht aan het onderwerp energie en klimaat. Eerder zagen we al dat in deze regio de kennis over dit beleidsthema ook bovengemiddeld groot is. Aan de taken bereikbaarheid en OV en kwaliteit van het openbaar bestuur wordt in deze regio juist minder belang gehecht.

Belang provincietaken per regio

Taak	Totaal (n=2.078)	West-Brabant (n=357)	Midden-Brabant (n=469)	Noordoost-Brabant (n=640)	Zuidoost-Brabant (n=610)
▪ Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	34%	33%	34%	31%	36%
▪ Milieu	42%	43%	42%	40%	44%
▪ Energie en klimaat	37%	34%	46%	35%	36%
▪ Vitaal platteland en natuur	30%	31%	32%	33%	25%
▪ Regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer	45%	45%	39%	49%	44%
▪ Regionale economie	45%	45%	44%	43%	47%
▪ Culturele infrastructuur en monumentenzorg	12%	11%	13%	14%	11%
▪ Kwaliteit van het openbaar bestuur	18%	19%	11%	21%	19%

■ = significant minder ■ = significant meer

Vraag: Welke van de onderstaande taken van de provincie vindt u het belangrijkste? Maximaal drie antwoorden mogelijk Basis: alle respondenten: n=2.078

De bekendheid met de provincietaken verschilt sterk per leeftijdsgroep

In de onderstaande tabel zijn de significante verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen te zien. De verschillen naar leeftijd zijn groter dan de regionale verschillen in het belang dat men aan de verschillende provincietaken hecht. Zo hechten ouderen (55-plus) bovengemiddeld vaak belang aan de taken milieu en vitaal platteland en bestuurd, terwijl jonge mensen (18 tot en met 34 jaar) regionale bereikbaarheid en OV vaker belangrijk vinden. Mensen van middelbare leeftijd (35 tot en met 54 jaar) hechten minder belang aan de onderwerpen milieu en bereikbaarheid en OV, maar vinden de provinciale taak op het gebied van de economie juist weer vaker belangrijk.

Belang provincietaken per leeftijdsgroep

Taak	Totaal (n=2.078)	18 – 34 jaar (n=529)	35 – 54 jaar (n=697)	55 – 69 jaar (n=568)	70 – plus (n=282)
▪ Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	34%	33%	40%	32%	23%
▪ Milieu	42%	39%	37%	48%	51%
▪ Energie en klimaat	37%	39%	36%	35%	40%
▪ Vitaal platteland en natuur	30%	20%	28%	36%	40%
▪ Regionale bereikbaarheid en openbaar vervoer	45%	54%	39%	43%	45%
▪ Regionale economie	45%	47%	50%	43%	31%
▪ Culturele infrastructuur en monumentenzorg	12%	13%	14%	12%	8%
▪ Kwaliteit van het openbaar bestuur	18%	13%	18%	20%	26%

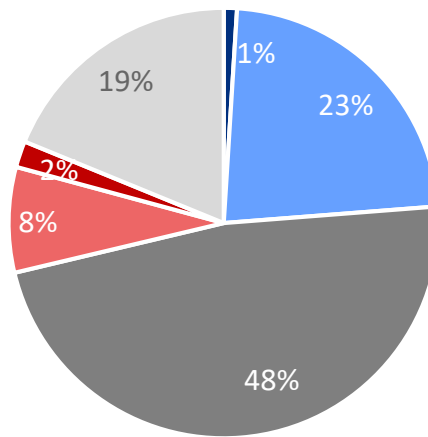
■ = significant minder ■ = significant meer

Vraag: Welke van de onderstaande taken van de provincie vindt u het belangrijkste? Maximaal drie antwoorden mogelijk Basis: alle respondenten: n=2.078

Kritische houding: de helft heeft niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen in de wijze waarop de provincie wordt bestuurd

Als het gaat om het vertrouwen waarop de provincie wordt bestuurd, dan nemen veel burgers een kritische middenpositie in. Zo geeft de helft aan 'niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen' te hebben in de wijze waarop de provincie wordt bestuurd (48%). Een kwart heeft (heel) veel vertrouwen in de manier waarop de provincie wordt bestuurd (24%). Een veel kleinere groep geeft aan (heel) weinig vertrouwen in de manier van besturen te hebben (10%), terwijl één op de vijf aangeeft het niet te weten (19%). Naar leeftijd en regio zijn er enkele verschillen (zie kader).

Vertrouwen in de manier van besturen

- heel veel vertrouwen
- veel vertrouwen
- niet veel of weinig vertrouwen
- weinig vertrouwen
- heel weinig vertrouwen
- weet niet

Leeftijd: naar leeftijd is er één leeftijdsgroep die qua vertrouwen afwijkt van de rest. Zo geeft 17% van de 55- tot en met 69-jarigen aan (heel) veel vertrouwen te hebben in de manier van besturen. Dat is een lager percentage dan onder de andere leeftijdsgroepen.

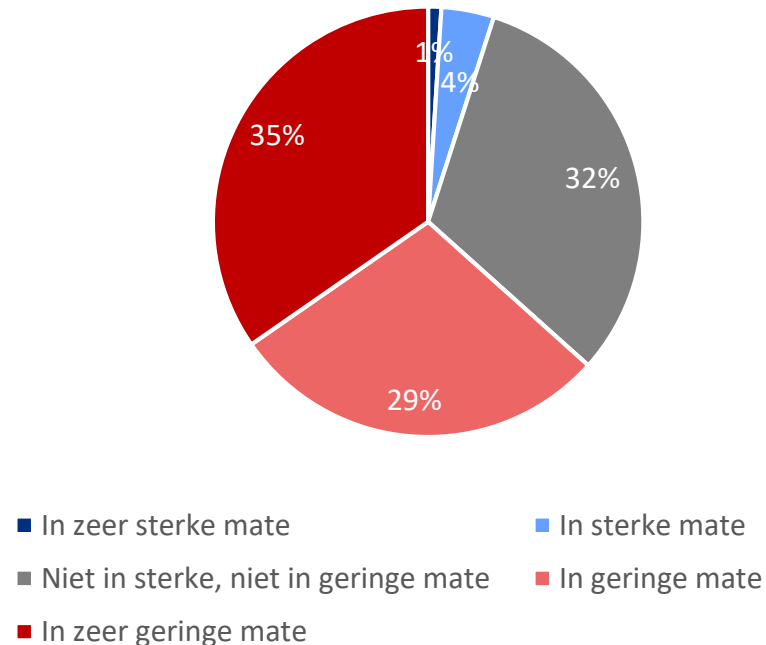
Regio: naar regio is er ook een (significant) verschil. Zo is het vertrouwen in de manier van besturen kleiner in de regio West-Brabant (20% heeft (heel) veel vertrouwen versus 24% van het totaal).

Vraag: Hoeveel vertrouwen heeft u, in de manier waarop de provincie Noord-Brabant wordt bestuurd? Basis: alle respondenten: n=2.078

Een meerderheid van de burgers voelt zich in (zeer) geringe mate betrokken bij het beleid van de provincie

Op de vraag in welke mate burgers van de provincie zich betrokken voelen bij het beleid van de provincie geeft een minderheid aan zich hier in (zeer) sterke mate betrokken bij te voelen (5%). Daar tegenover staat een meerderheid die aangeeft zich hier in (zeer) geringe mate bij betrokken te voelen bij het beleid (64%). Ongeveer een derde neemt een tussenpositie in en geeft aan zich hier 'niet in sterke mate, maar ook niet in geringe mate' bij betrokken te voelen. Er zijn hierbij geen verschillen naar leeftijd of regio.

Gevoel van betrokkenheid

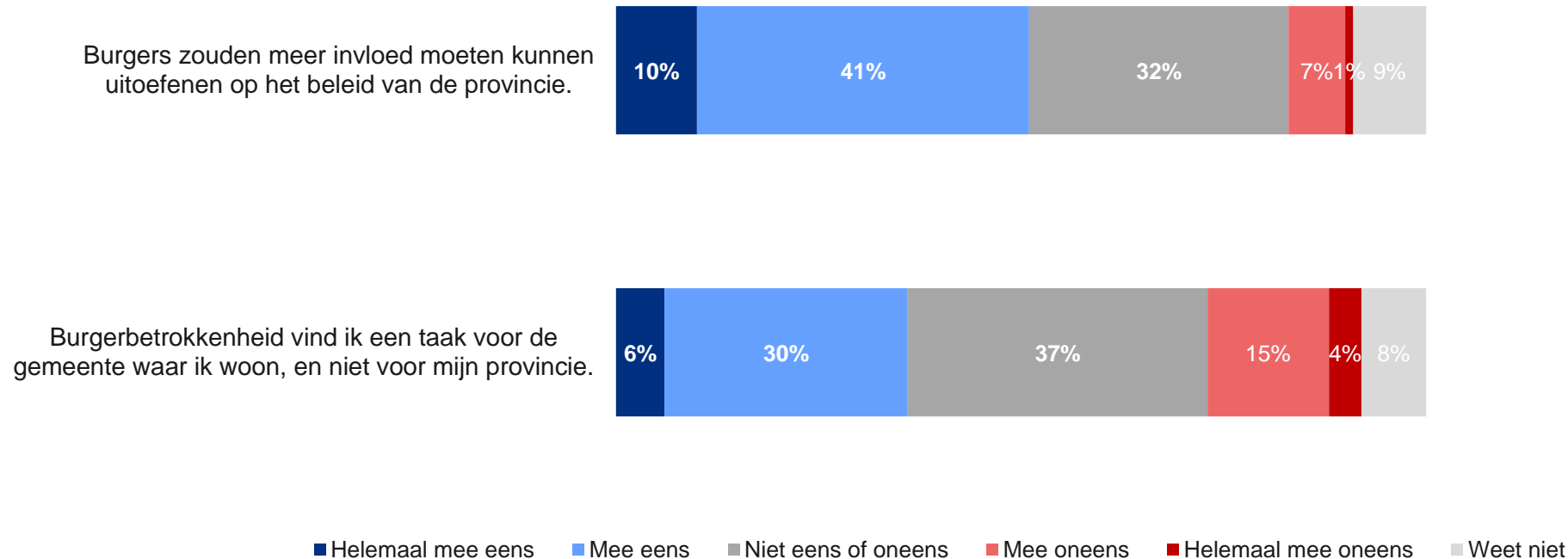

Vraag: Als het gaat om het beleid van de provincie waar u woont, de Provincie Noord-Brabant, in welke mate voelt u zich als burger betrokken bij het beleid van de provincie?? Basis: alle respondenten: n=2.078

De helft vindt dat burgers meer invloed moeten kunnen uitoefenen op het beleid van de provincie

Daarnaast ziet 36% burgerbetrokkenheid als een taak voor de gemeente waar men woont en niet als een provincietaak. Ook op deze standpunten is de groep die een neutrale positie inneemt relatief groot. Zo is 32% het 'niet eens of oneens' met de stelling dat burgers meer inspraak zouden moeten krijgen op het beleid van de provincie en 37% met de stelling dat burgerbetrokkenheid meer een taak is voor de eigen gemeente. Ook hier zijn er geen verschillen naar regio of naar leeftijd. Dit duidt op een hoge mate van consensus ten aanzien van deze onderwerpen of vraagstukken.

Standpunten stellingen

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraak? Basis: alle respondenten: n=2.078

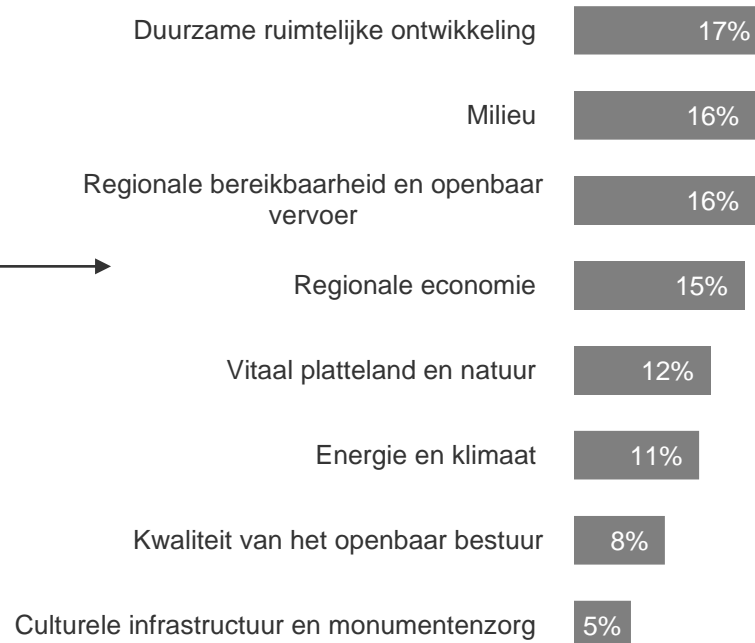

Er is op totaalniveau niet één provincietaak aan te wijzen waar een duidelijke meerderheid meer invloed zou willen uitoefenen

Duurzame ontwikkeling (17%), Milieu (16%), regionale bereikbaarheid & OV (16%) en regionale economie (15%) worden alle vier ongeveer even vaak op de eerste plaats gezet. De andere provincietaken worden iets minder vaak als taak genoemd waarop men invloed zou willen uitoefenen. Er zijn echter enkele grote verschillen naar regio. De regionale en leeftijdsverschillen zijn weergegeven in het kader.

Taken waar men meer invloed op wil (eerste keuze)

Deze vraag is alleen gesteld aan de 51% burgers die meer invloed wil uitoefenen of het provinciebeleid.

Regio: in Midden-Brabant (24%) en West-Brabant (23%) wordt *duurzame ontwikkeling* vaker genoemd dan in Noordoost-Brabant (9%). Zuidoost-Brabant neemt een tussenpositie in (15%). Het *milieu* wordt vaak als nummer één genoemd in Midden-Brabant (21% - de andere regio's scoren gemiddeld) terwijl *regionale bereikbaarheid en OV* vaak op nummer één worden gezet in de regio Noordoost-Brabant (22% - de andere regio's scoren gemiddeld).

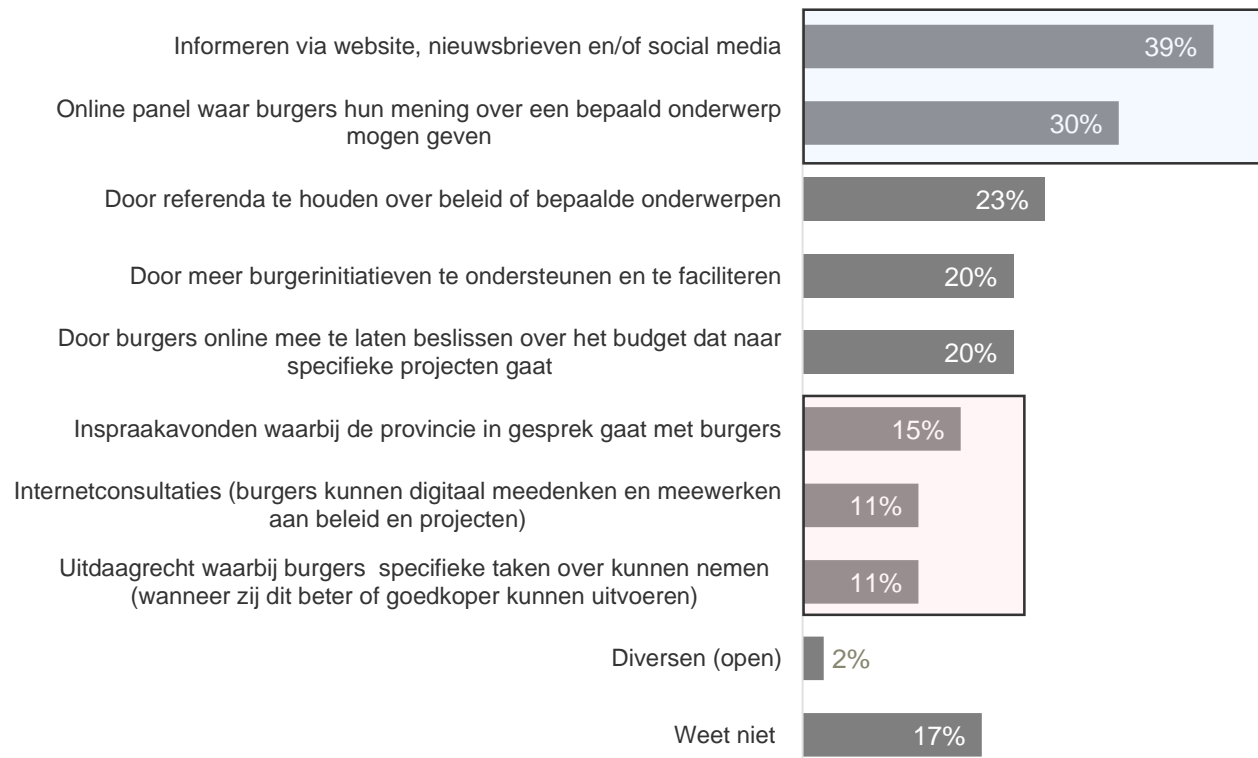
Leeftijd: naar leeftijd is er eveneens een verschil. Regionale bereikbaarheid en OV worden vaker genoemd door 18- tot en met 34-jarigen (27%) en 70-plussers (22%) dan door 35- tot en met 54-jarigen (10%) en 55- tot en met 69-jarigen (11%).

Vraag: U gaf aan dat u als burger meer invloed zou willen uitoefenen op het beleid van de Provincie Noord-Brabant. Hieronder ziet u de acht beleidsterreinen van de provincie. Als u één beleidsterrein zou mogen kiezen waarop u als burger meer invloed zou kunnen uitoefenen, welk beleidsterrein zou u dan kiezen? Basis: alle respondenten die aangaven meer invloed te willen uitoefenen: n=1.059

Burgers worden het liefst bij provincietaken betrokken door ze te informeren en via online panels waarin burgers hun mening mogen geven

Referenda, burgerinitiatieven en burgers online mee laten beslissen worden door circa één op de vijf Brabanders genoemd. Inspraakavonden, internetconsultaties en uitdaagrecht worden minder vaak genoemd. Naar leeftijd zijn er enkele verschillen: zo genieten online panels meer populariteit onder jongeren en mensen van middelbare leeftijd dan onder ouderen (zie kader).

Hoe worden burgers het liefst betrokken bij provincietaken?

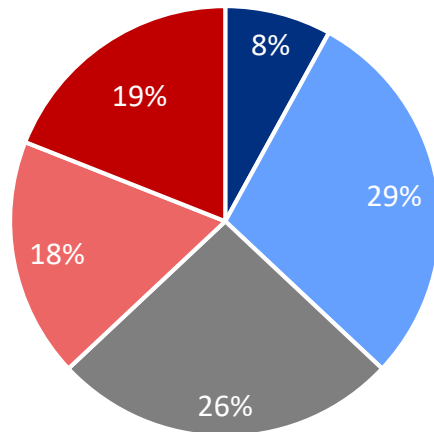
Leeftijd: onder 18- tot en met 34-jarigen (38%) en 35- tot en met 54-jarigen (33%) wordt een online panel vaker genoemd dan onder 55- tot en met 69-jarigen (21%) en 70-plussers (23%). Er zijn geen significante verschillen naar regio.

Vraag: Als u denkt aan het beleidsterrein (of taak) van de provincie die u het belangrijkste vindt, op welke wijze zou u dan het liefst hierbij betrokken willen worden? Basis: alle respondenten: n=2.078

Bijna vier op de tien burgers zouden (waarschijnlijk) deelnemen aan een online panel, een even grote groep zou (waarschijnlijk) niet deelnemen

De animo om aan een online panel deel te nemen is groter onder jonge mensen en mensen van middelbare leeftijd dan onder mensen die ouder zijn dan 55 jaar. Ook de mate waarin men zich betrokken voelt heeft veel impact op de animo om deel te nemen aan een online panel (zie kader).

Animo deelname online panel

- Ik neem hier zeker aan deel
- Ik neem hier waarschijnlijk aan deel
- Ik twijfel of ik hier wel of niet aan deelneem
- Ik neem hier waarschijnlijk niet aan deel
- Ik neem hier zeker geen deel aan

Leeftijd: 18- tot en met 34-jarigen (40%) en 35- tot en met 54-jarigen (44%) zouden vaker zeker of waarschijnlijk deelnemen aan een online panel dan 55- tot en met 69-jarigen (32%) en 70-plussers (31%). Er zijn geen verschillen naar regio.

Betrokkenheid: de mate waarin burgers zich betrokken voelen bij het beleid van de provincie heeft grote invloed op de animo die burgers hebben om deel te nemen aan een online panel. Zo geeft 61% van de groep betrokken burgers aan (waarschijnlijk) deel te zullen nemen aan een online panel. Onder de groep burgers die zich niet betrokken voelt is dit met 34% een stuk lager.

Vraag: Stel dat de provincie Noord-Brabant een online burgerpanel opricht en u wordt hiervoor benaderd. Hoe groot is dan de kans dat u aan zo'n burgerpanel deelneemt? Basis: alle respondenten: n=2.078

De vermeende valkuil van burgerbetrokkenheid: alleen hoog opgeleide, oudere en geëngageerde burgers doen mee

Kritiekpunt op projecten die gericht zijn op burgerbetrokkenheid is dat overheden vaak alleen hoogopgeleide, oudere en geëngageerde burgers bereiken. Hoewel er in de praktijk vele manieren zijn om dit te vermijden, is op de vraag of Brabantse burgers aan een online panel mee willen doen gekeken of dit kritiekpunt ook van toepassing is op de animo om aan een online burgerpanel deel te nemen. Te zien is dat de animo om aan een online panel bijna precies overeenkomt met de leeftijdsverdeling en verdeling van het opleidingsniveau van de Brabantse bevolking. Het is in dit geval dus *niet* zo dat de provincie met een online panel alleen hoogopgeleide ouderen bereikt. Wel is te zien dat hoe lager het gevoel van betrokkenheid bij het beleid van de provincie is, hoe lager de animo om deel te nemen aan een online panel. Echter: een zeer substantieel deel van de burgers die zich in zeer geringe mate betrokken voelt, geeft wel aan deel te willen nemen aan een online panel (30%). Het is bij de opzet van een panel dus belangrijk om voldoende mensen te werven die een geringe mate van betrokkenheid voelen.

Leeftijd	Noord-Brabant totaal	leeftijdsverdeling Animo panel	Opleidingsniveau	Noord-Brabant totaal	leeftijdsverdeling Animo panel	Gevoel van betrokkenheid bij provinciebeleid		
						Geen animo panel	Wel animo panel	
▪ 18 t/m 24 jaar	11%	9%	▪ Geen of basisonderwijs	10%	11%	▪ Zeer sterke mate	21%	79%
▪ 25 t/m 34 jaar	15%	17%	▪ LBO/VMBO	15%	11%	▪ Sterke mate	41%	59%
▪ 35 t/m 44 jaar	15%	18%	▪ MAVO	6%	8%	▪ Niet sterk of gering	60%	40%
▪ 45 t/m 54 jaar	19%	22%	▪ MBO	35%	33%	▪ Gering	59%	41%
▪ 55 t/m 64 jaar	17%	17%	▪ HAVO/WO	8%	10%	▪ Zeer gering	70%	30%
▪ 65 jaar +	24%	17%	▪ HBO	18%	18%			
			▪ WO	8%	9%			

Vraag: Stel dat de provincie Noord-Brabant een online burgerpanel opricht en u wordt hiervoor benaderd. Hoe groot is dan de kans dat u aan zo'n burgerpanel deelneemt? Basis: alle respondenten: n=2.078

5 Cases: voorbeelden uit de praktijk

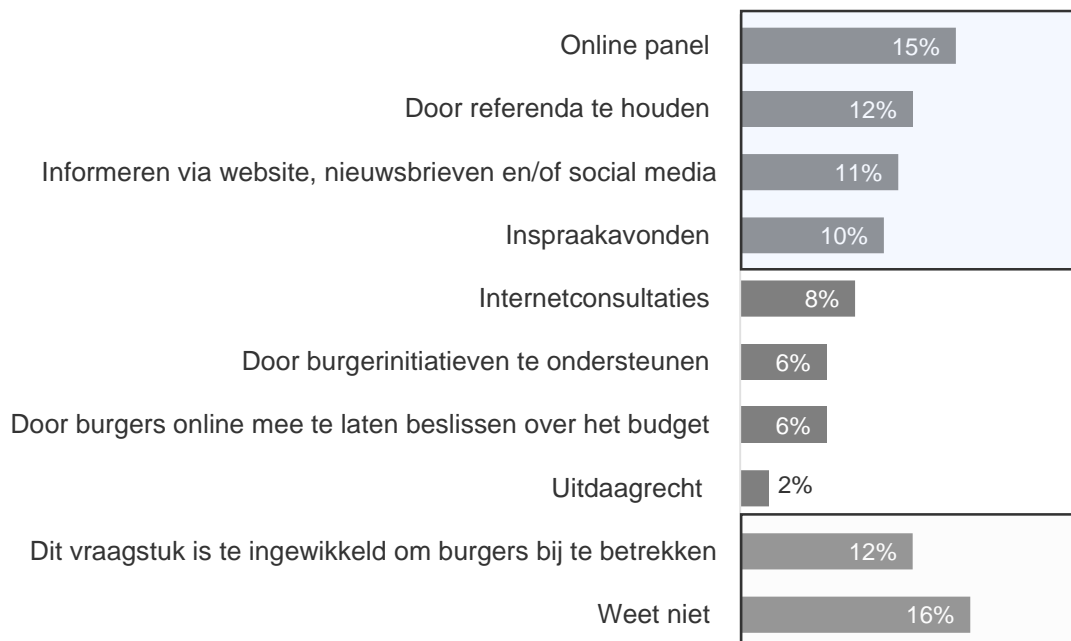
Case 1: hoe willen burgers worden betrokken bij een vraagstuk op het gebied van woningbouw?

Om na te gaan op welke manier burgers het liefst bij specifieke vraagstukken worden betrokken, is een drietal verschillende cases voorgelegd. De eerste case is een vraagstuk met betrekking tot de woningbouw. In de eerste plaats valt op dat relatief veel burgers aangeven dat ze dit vraagstuk te ingewikkeld vinden of niet te weten hoe ze hierbij het liefst betrokken willen worden (samen 28%). Eerder zagen we al dat duurzame ruimtelijke ontwikkeling een provincietaak is waar veel burgers niet veel kennis van hebben. Burgers noemen in deze case het vaakst een online panel (15%), referenda (12%), informeren (11%) of inspraakavonden (10%).

Vraagstuk woningbouw (tekst in vragenlijst): er is veel vraag naar woningen in de provincie Noord-Brabant. Een belangrijke vraag voor de provincie is of nieuwe woningen zoveel mogelijk binnen de bestaande steden en dorpen gebouwd moeten worden of dat er ook 'in het groen' gebouwd mag worden. Beide hebben voor- en nadelen, zo is bouwen binnen de bestaande steden en dorpen vaak lastiger en duurder, en betekent bouwen in het buitengebied dat een deel van het groene landschap verdwijnt. Ook zijn er verschillende gevolgen voor aanleg van wegen en openbaar vervoer, type woningen en daarmee categorie bewoners en groeimogelijkheden van stad of dorp.

Wat kan de provincie doen? Omdat er in dit geval niet één duidelijke voorkeur onder burgers is als het om betrokkenheid gaat, is het belangrijk om meerdere middelen in te zetten. In dit geval zou de provincie burgers in de omgeving eerst goed over de plannen kunnen informeren en vervolgens inspraakavonden houden en een online panel opzetten (dit laatste middel werkt goed om jonge mensen te bereiken). Door een combinatie van deze drie middelen in te zetten, wordt minimaal 36% van de burgers worden betrokken.

Hoe worden burgers het liefst betrokken bij dit vraagstuk? (eerste keuze)

Vraag: Op welke manier vindt u dat de bevolking van de regio betrokken moeten worden bij besluitvorming op dit vraagstuk? Eén antwoord mogelijk. Basis: alle respondenten: n=2.078

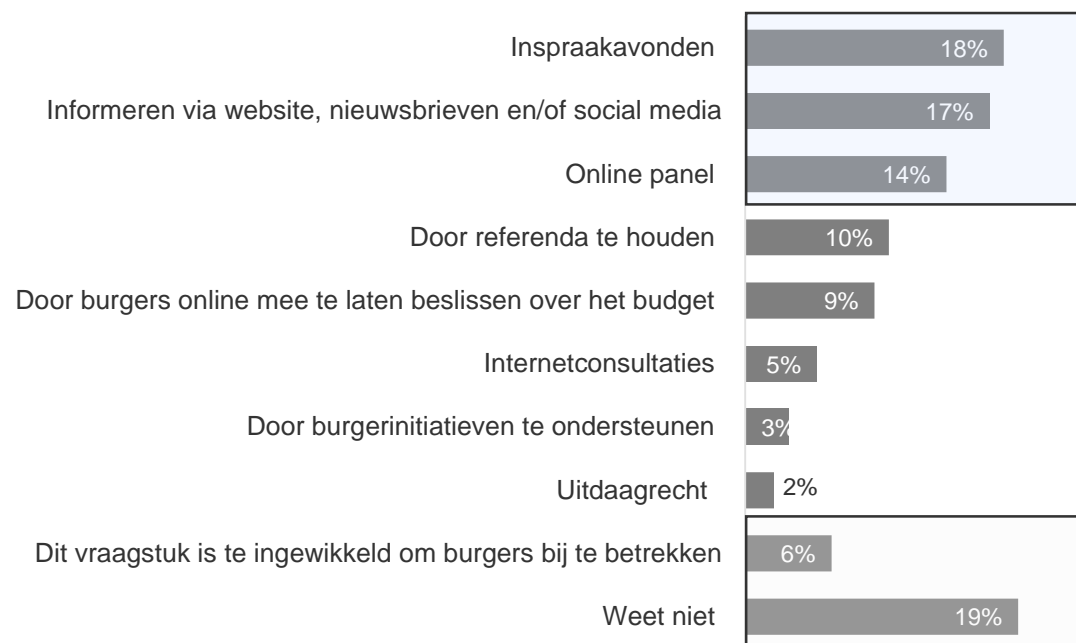

Case 2: hoe willen burgers worden betrokken bij een vraagstuk op het gebied van wegeaanleg?

De tweede case gaat over de aanleg van een provinciale weg om de gemeente Baarle-Nassau heen. Omdat deze gemeente in West-Brabant ligt, laten we hier alleen de resultaten van de respondenten uit West-Brabant zien. In vergelijking met het vorige – algemene – voorbeeld is meteen te zien dat burgers een meer uitgesproken voorkeur hebben. Zo geeft 18% aan hierbij betrokken te willen worden middels inspraakavonden, 17% geeft aan alleen goed geïnformeerd te willen worden over de plannen, terwijl 14% de voorkeur geeft aan een online panel. Als de provincie, net als bij het vorige voorbeeld, deze drie middelen met elkaar combineert, wordt minimaal de helft van de West-Brabanders bij de plannen betrokken (49%).

Vraagstuk (tekst in vragenlijst): door het toenemende verkeer en de geplande stedelijke ontwikkelingen bij Breda en Tilburg werd het steeds drukker op de wegen tussen Tilburg (A58) en Turnhout (E3). Hierdoor kwam de leefbaarheid en veiligheid in de kernen van Baarle-Nassau en Baarle-Hertog verder onder druk te staan. De provincie en de beide gemeenten besloten daarom om de provinciale weg om Baarle (de N260) heen te leggen. Verder is er nog meer beplanting langs de weg gekomen en is de vormgeving van het viaduct 'Bels Lijntje' anders ontworpen om de impact op het landschap te beperken.

Hoe worden burgers het liefst betrokken bij dit vraagstuk? (eerste keuze)

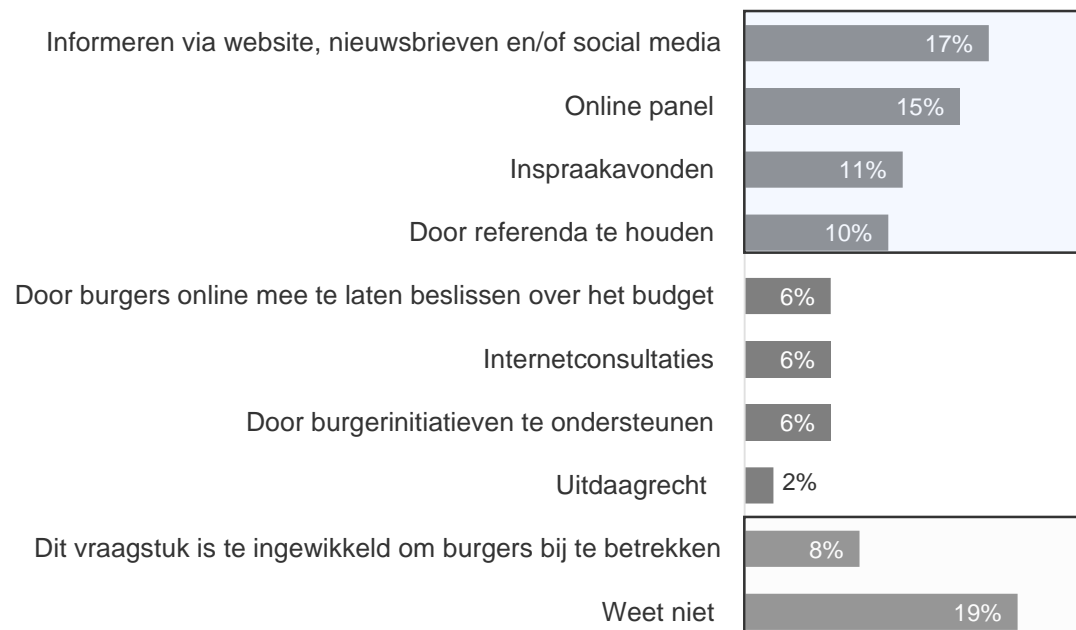
Vraag: Op welke manier vindt u dat de bevolking van de regio betrokken moeten worden bij besluitvorming op dit vraagstuk? Eén antwoord mogelijk. Basis: respondenten West-Brabant (n=997)

Case 3: hoe willen burgers worden betrokken bij een vraagstuk op het gebied van de inrichting van landelijke gebieden?

De derde case gaat over de inrichting van landelijke gebieden. Dit onderwerp ligt op het snijvlak tussen ruimtelijke ontwikkeling, vitale natuur en milieu. Vooral dit laatste onderwerp wordt door burgers als een belangrijke provinciale taak gezien. Dit is te zien aan het potentieel aan betrokkenheid dat de provincie op dit gebied kan verzilveren. Immers: wordt gekozen voor een gecombineerde aanpak gericht op burgers die alleen geïnformeerd willen worden (17%) of graag betrokken willen worden via een online panel (15%) of inspraakavond (11%) wordt 43% bij dit provinciale beleidsterrein betrokken.

Vraagstuk (tekst in vragenlijst): Brabant is rijk aan mooie landschappen. Ze zijn al eeuwenlang gezichtsbepalend en geven identiteit aan de streek. De provincie is de gebiedsregisseurs van het landelijke gebied en dat vraagt voortdurend om het maken van afwegingen. Projecten voor het landelijk gebied richten zich op het versterken van natuur, recreatie, landbouw, milieukwaliteit en leefbaarheid. Doel daarvan is telkens een balans te vinden tussen beschermen (veilig, gezond met waarborg voor omgevingskwaliteit inclusief natuur) en benutten (optimaal gebruik en ontwikkelen van de leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen). Om dat te bereiken werkt de provincie samen met gemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De provincie maakt het beleid en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de uitvoering van dat beleid door de verschillende partijen.

Hoe worden burgers het liefst betrokken bij dit vraagstuk? (eerste keuze)

Vraag: Op welke manier vindt u dat de bevolking van de regio betrokken moeten worden bij besluitvorming op dit vraagstuk? Eén antwoord mogelijk. Basis: alle respondenten: n=2.078

6 Bijlage: onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording (1/2)

Gebruik TNS Nipobase

Voor de gegevensverzameling is gebruik gemaakt van het onderzoekspanel TNS NIPObase, een panel dat tot de grootste en meest representatieve onderzoekspanels in Nederland behoort. Deze steekproefbron bestaat uit ongeveer 120.000 Nederlanders die regelmatig meedoen aan onderzoek. In het panel bevinden zich 20.395 burgers uit Noord-Brabant.

Uit deze groep Noord-Brabantse panelleden is een steekproef getrokken van n=2.619 Brabanders die voor de gehele Noord-Brabantse bevolking representatief is op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte huishouden en regio (Midden-Brabant, Noordoost-Brabant, West-Brabant en Zuidoost-Brabant).

Werving panelleden

Alle panelleden in NIPObase zijn op initiatief van Kantar geworven. Doordat respondenten alleen op uitnodiging panellid kunnen worden - en zich niet zelf kunnen aanmelden - is de selectiebias in het panel gering. Immers: bij zelfaanmelding zouden burgers die graag hun mening over maatschappelijke onderwerpen geven, oververtegenwoordigd zijn. Een ander voordeel van eigenwerving is dat er voldoende burgers in het panel zitten die normaliter ondervertegenwoordigd zijn in onderzoek. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om jongeren, lager opgeleiden, mensen met een niet-westerse migratieachtergrond en ouderen van 70 jaar en ouder.

Betrouwbaarheid en respons

Een hoge respons verhoogt de betrouwbaarheid van onderzoek. Bij een respons van 60% of meer is er een kleiner risico dat er vertekeningen in de resultaten optreden doordat niet iedereen die is uitgenodigd, deelneemt aan het onderzoek. Bij de uitvoering van dit onderzoek is een respons gerealiseerd van 79%.

In absolute aantallen is een respons van n=2.078 behaald. Op basis van dit gerealiseerde aantal kunnen we betrouwbare uitspraken doen op het niveau van de eerder genoemde achtergrondkenmerken op basis waarvan de steekproef getrokken is. De statistische foutmarge op basis van dit aantal is laag en ligt rond de 2%.

Weging resultaten

Het wegen van onderzoeksresultaten houdt in dat eventuele afwijkingen tussen de respons en de werkelijke onderzoekspopulatie (in dit geval de bevolking van Noord-Brabant) worden gecorrigeerd. Bijvoorbeeld wanneer er in verhouding teveel mannen hebben meegedaan aan het onderzoek. Het is daarom gebruikelijk om de resultaten te wegen. Concreet betekent dit dat de antwoorden van de mannen iets minder zwaar worden meegeteld (bijvoorbeeld met de factor 0,98). In dit onderzoek zijn de resultaten gewogen, maar omdat de respons nagenoeg samenviel met de werkelijke verhoudingen binnen de Noord-Brabantse bevolking heeft de weging nagenoeg geen invloed gehad op de uiteindelijke resultaten. Op de volgende slide is de verhouding tussen de gerealiseerde respons en de werkelijke aantallen weergegeven.

Onderzoeksverantwoording (2/2)

Kenmerk	Noord-Brabant (bron: Gouden Standaard 2020)	Respons (ongewogen)
Geslacht		
▪ Mannen	49,8%	49,9%
▪ Vrouwen	50,2%	50,1%
Huishoudensgrootte		
▪ 1 t/m 2 personen	57,6%	57,9%
▪ 3 t/m 4 personen	34,4%	34,6%
▪ 5 personen of meer	8,0%	7,5%
Leeftijdsindeling		
▪ 18 t/m 24 jaar	10,6%	11,4%
▪ 25 t/m 34 jaar	14,9%	15,0%
▪ 35 t/m 44 jaar	14,7%	14,8%
▪ 45 t/m 54 jaar	18,9%	18,7%
▪ 55 t/m 64 jaar	17,1%	17,1%
▪ 65 jaar +	23,8%	23,0%

	Noord-Brabant (bron: Gouden Standaard 2020)	Respons (ongewogen)
Opleiding voltooid		
▪ Geen/basisonderwijs	9,9%	13,1%
▪ LBO/VMBO	15,2%	16,5%
▪ MAVO	5,9%	8,0%
▪ MBO	35,1%	32,6%
▪ HAVO/VWO	8,0%	9,0%
▪ HBO	18,0%	15,9%
▪ WO	8,0%	5,0%
Regio		
▪ West-Brabant	27,7%	28,1%
▪ Midden-Brabant	16,0%	15,8%
▪ Noordoost-Brabant	25,9%	26,1%
▪ Zuidoost-Brabant	30,5%	30,0%

Toelichting Gouden Standaard:
de Gouden Standaard van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bestaat uit ideaalcijfers als ijkingsdata voor representatief steekproefonderzoek binnen verschillende populaties, zoals de gehele Nederlandse bevolking, een provincie of gemeente.

Keurmerkbureaus van de Marktonderzoek Associatie (MOA) die kwantitatief consumenten onderzoek uitvoeren, zoals Kantar, zijn verplicht gebruik te maken van dit ijkingsinstrument.